Nr. 89 SOSNOWIEC, wtorek dnia 18 kwietnia 1916 roku. Rok XI.

KURJER ZAGŁĘBIA

Adres Redakcji i Administracji: Sosnowiec, ul. Iwangrodzka Nr. 7.

Rozporządzenie Cesarskiego Generał-Gubernatorstwa z dnia 7 marca 1916 r.

1. Niniejszem nakłada się sekwestr na: Znajdujące się na składach poza lasami, w tartakach i korytach rzek. a) nieobrobione lub tylko piłą albo siekierą obrobione drzewo użytkowe z przeszłorocznego, lub dawniejszego porębu, którego zapas w pojedyńczym, lub w kilku należącyzh do jednego właściciela, razem wziętych, składach, przenosi 300 metrów kub., lub 9700 stóp reńskich. b) drzewo orzechowe (europejskie i nieeuropejskie) drzewo nadmorskie, drzewo jesionowe, drzewo cellulozowe, drzewo spławne i płyty rozporowe, bez względu na ilość.

2. Wzbronionem jest rozporządzać zasekwestrowanem drzewem przez kupno, sprzedaż, lub w inny sposób, przerabiać je, użytkować, lub przenosić z jednego miejsca składowego na inne.

3. Do kupna zasekwestrowanego drzewa uprawniony jest tylko Wydział Surowców Wojennych w Warszawie, Gmach Banku Państwa, lub pełnomocnicy tegoż.

4. Deklaracje mają byé składane do dnia 1 kwietnia 1916 r. w Warszawio w Wydziale Surowców Wojennych, w pozostałym zaś obszarze Generał Gubernatorstwa u pp. Naczelników Powiatu, lub Prezydentów Policji. Podstawą do deklaracji są zapasy posiadane w dniu 1 marca. W deklaracji muszą być wymienione:

1) Nazwisko, miejsce zamieszkania, ulica i numer domu deklarującego. 2) określenie gatunku, ilości i miejsca składowego drzewa. 3) wymiary długości, szerokości i grubości drzewa. W formularze do deklaracji można się zaopatrywać w Warszawie w Wydziale Surowców Wojennych, w pozostałym zaś obszarze Generał Gubernatorstwa u pp. Naczelników Powiatu.

Wszelkie zapasy drzewa, które były już deklarowane, podlegają ponownemu obowiązkowi deklarowania. Wydane dotąd świadectwa zwolnienia od sekwestru zostają uznane za nieważne; starania o nowe należy zwracać do Wydziału Surowców Wojennych, do dnia 1 kwietnia 1916 r.

5) Od obowiązku deklarowania i sekwestru jest wyłączone: Drzewo, które z ramienia zarządu niemieckiego przeszło na własność prywatną.

6) Umotywowane piśmienne podania o zwolnienie drzewa od sekwestru w celu handlu niem, lub przerabiania, należy składać, wraz z deklaracją lu później w Wydziale Surowców Wojennych, poza Warszawą zaś u pp. Naczelników Powiatu lub Prezydentów Policji.

7) Kto przeciwko niniejszym przepisom wykracza, lub do wykraezania namawia, albo pobudza, podlega karze więziennej do lat 5 lub pieniężnej do 10 tys. marek, albo obydwum tym karom łącznie. Prócz tego towar zostaje mu odebrany bez żadnego odszkodowania.

Warszawa, dnia 7-go marca 1916 roku.

Generał-Gubernator von Beseler.

Uwaga. Termin zgłaszania zapasów drzewa zostaje niniejszem przedłużony do dnia 20-go kwietnia.

Encyklika do Biskupów Polskich.

Jak już wiadomo, ksiądz oficjał H. Przeździecki przywiózł z Rzymu dla wręczenia J. E. Arcybiskupowi Warszawskiemu t. zw. „Litterae Encyklicae". Encyklika ta brzmi, jak następuje:

Czcigodnym Braciom: Aleksandrowi arcybiskupowi warszawskiemu oraz innym biskupom prowincji warszawskiej.

BENEDYKT XV Papież.

Pozdrowienie i Apostolskie błogosławieństwo.

Czcigodni Bracia!

Dowody miłości, którą w ostatnich czasach okazaliśmy narodowi waszemu, skłoniły was do wyrażenia we wspólnem, wielce uprzejmem piśmie szczególnej dla Nas uległości, oraz do przesłania Nam, w imieniu Polaków, uczuć wdzięczności, co sprawiło niemałą pociechę udręczonemu sercu Naszemu. Albowiem obraz klęsk i niedoli, które dotknęły całą niemal Europę, Nas przedewszystkiem napełnia boleścią i smutkiem. W dzień i w nocy przed oczyma Naszemi, jako widmo, stoi nad wyraz smutne położenie Polski, nad którą wichura bojowa srożyła się najwięcej. Wszystko według możności czynimy, aby ulżyć tej niedoli, a pragnęliśmy czynić coraz więcej i owszem, tyle ile wymaga położenie wasze.

Tymczasem, gdyśmy się troskali i rozważali inne sprawy, dotyczące Polski, dowiedzieliśmy się, zwłaszcza od przysłanego przez was ukochanego syna, księdza Henryka Przeździeckiego, o wielkim u was niedostatku i nędzy. Sami będąc w trudnem położeniu, nie możemy w tym stopniu, jakbyśmy tego pragnęli, przyjść z pomocą niezmiernym potrzebom waszym; wszystko jednak, co w naszej mocy, w ojcowskiej o was trosce i pieczy, nie omieszkamy uczynić, a zwłaszcza zabiegać będziemy o zaspokojenie najpierwszych i nie cierpiących zwłoki potrzeb, ażeby wyczerpanemu niedolą klęsk ludowi mogły być dostarczone środki, potrzebne do życia i utrzymania, jak to uczyniono dla Belgów, nad których dolą z powodów klęsk podobnych, również bolejemy.

Zasłużoną oddajemy pochwałę waszej pasterskiej żarliwości i zabiegliwości, ujawnionym szczególnie na ostatnio odbytej konferencji, gdzie, jak nam to oznajmiacie, rozważano sprawy, dotyczące zarządu i kierownictwa w tych ciężkich czasach waszemi dyecezjami. Nad wyraz miłem Nam i bardzo uznania godnem jest zarządzenie wasze, ażeby w dniu 7 maja odbyły się za Nas uroczyste w całej Polsce modły. Całem sercem i duszą pragniemy zbawienia ojczyzny waszej, a raczej całej ludzkości, a stanie się to tylko wówczas, gdy Bóg przebłagany wejrzy litościwie na świat cały. Po tylu ciężkich klęskach, któremi Bóg dotknął Europę, słusznie powtórzyć możemy z Prorokiem: „W tem wszystkiem nie odwróciła się zapalczywość jego, ale jeszcze ręka jego wyciągniona i lud nie nawrócił się do Tego, który go karał i Pana zastępów nie szukali" (Iz, IX, 12, 13). Poznajmy tedy, kto i jak słusznie nas karze: z korną modlitwą uciekajmy się do Boga i nie ustawajmy w zadośćuczynieniu za winy nasze. Pismo św. uczy, że Bóg w ten sposób zwykł był zawsze karać, zbłąkanemu zaś ludowi, skoro tylko, pokutując za winy, czynił poprawę, rychło okazywał miłosierdzie.

Pociechą też niemałą jest dla Nas, że niezwykła między wami panuje zgoda i spójnia z Namiestnikiem Chrystusowym, której nigdy nie naruszyliście, a obecnie tak wymownie potwierdzacie. Niechże to wszystko sprowadzi na was obfitość darów Bożych, jako zadatek których, a zarazem jako dowód szczególnej Naszej dla was życzliwości, z całego serca udzielamy wam, Czcigodni Bracia, oraz wszystkim powierzonym waszej pieczy, Apostolskiego błogosławieństwa.

Dan w Rzymie u św. Piotra, dnia 25 marca 1916 roku. Pontyfikatu Naszego roku drugiego

(podpisano własnoręcznie)

BENEDYKT XV, Papież.

Z widowni wydarzeń.

Z trzech terenów.

Na wschodnim terenie wojny podjęli Rosjanie w ostatnich dniach ofensywę na całym froncie od Dynaburga do Czerniowiec. Komunikat urzędowy z Berlina donosi o odparciu ataków rosyjskich pod Garbunówką na zachód od Dynaburga, następnie nad jeziorem Narocz na wschód od Wilna, oraz nad rzeką Serwecz, dopływem Niemna. Nadzwyczaj energiczną akcję rozwinęli Rosjanie w południowej części wschodniego terenu nad Strypą i Dniestrem przeciwko stojącej tam armii austro-węgierskiej. Austrjacy wobec przeważających sił rosyjskich musieli jedną ze swych wysuniętych pozycji cofnąć się do linii głównej, pozatem jednak wszystkie ataki Rosjan zostały odparte.

Na zachodzie, a w szczególności pod Verdun, położenie jest bez zmiany. Na brzegach Mozy toczą się w dalszym ciągu walki artylerji. Jak donosi ostatni komunikat, silne natarcia Francuzów pod Mort Homme i Anglików pod St. Eloi — w walce na granaty ręczne zostały przez Niemców odparte.

Na terenie włoskim rozwija się bardzo ożywiona działalność. Na Mrzli Vrh ruszyły do szturmu wojska austrjacko-węgierskie i opanowały przednie stanowiska Włochów. Na froncie zaś tyrolskim przystąpili w kilku punktach do ataku Włosi. Szczególnie zacięte walki toczyły się w odcinku Sugany i na wzgórzach po obu stronach Navaledo. Pod silnym naporem Włochów opuściły wojska austrjackie mur obronny na południe od Sperone. Atak włoski, wykonany na Monte Scorluzzo, rozbił się w ogniu artylerji austro-węgierskiej.

Z innych terenów niema wiadomości.

r.

Na Wschodzie.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (BTW). Z głównej kwatery donoszą d. 16 kwietnia:

„Nie wydarzyło się nic szczególnego".

Komunikat austrjacki.

WIEDEŃ. (BTW.). Urzędowo donoszą dnia 16 kwietnia:

„Prócz codziennych walk artyleryjskich nie zaszło nic szczególnego".

Na Zachodzie.

Komunikat niemiecki.

BERLIN (BTW). Z głównej kwatery donoszą d. 16 kwietnia:

„Po obydwuch stronach kanału La Bassee spotęgowała się działalność artylerji w związku z ożywionemi walkami na miny.

W okolicy Vermelles przez nasze wysadzenia zasypane zostało na przestrzeni około 60 metrów stanowisko angielskie.

Na wschodzie od Mozy ponownie rozwinęły się zacięte walki na froncie z przodu fortu Douaumont, aż do wąwozu Vaux. Nieprzyjaciel, który tutaj wsparłszy się o swój silny ogień przygotowawczy przeszedł ze znacznemi siłami do ataku, znowu został odparty, przyczem utracił wiele swych sił walecznych. W ręce nasze wpadło około 200 nieranionych jeńców".

Porucznik Immelmann, lotnik niemiecki, który strącił 13 aeroplanów nieprzyjacielskich.

Baron Burian w Berlinie.

BERLIN. (BTW.). Onegdaj przed południem i popołudniu austrjacki minister spraw zagranicznych, baron Burian odbył z kanclerzem Rzeszy dłuższe konferencje.

Na Południu.

Komunikat niemiecki.

BERLIN (BTW.). Z głównej kwatery donoszą dnia 16 kwietnia:

„Nie wydarzyło się nic szczególnego".

Komunikaty austrjackie.

WIEDEŃ (BTW.). Urzędowo donoszą dnia 16 kwietnia:

„Na froncie Pobrzeża w ogólności toczyły się tylko umiarkowane walki działowe.

W odcinku Doberdo akcja bojowa była nieco bardziej ożywioną.

Na wschód od Selzu trwają znowu pomniejsze walki.

Pod Ploecken artylerja nasza wzięła pod silny ogień pozycje nieprzyjacielskie.

Na froncie tyrolskim nieprzyjaciel ostrzeliwał poszczególne przestrzenie w Dolomitach i fortyfikacje nasze na płaskowzgórzach Lafraun i Vilgereuth".

*

WIEDEŃ. (BTW.). Urzędowo donoszą dnia 16 kwietnia:

„Na Bałkanach spokój".

Niemcy na Marzu Czarnem.

BUDAPESZT. (BTW.). Bukaresztenska „Dacia" donosi z Konstancy, że flota rosyjska z powodu ożywionej działalności niemieckich łodzi podwodnych cofnęła się do portów.

R. P. O.

Onegdaj w lokalu przy ul. Fabrycznej Nr. 11 odbyło się zebranie „Rady Powiatowej Opiekuńczej". Przewodniczył dyr. Szymański z Zawiercia.

Po odczytaniu protokułu z poprzedniego posiedzenia, uchwalono wydać na miesiąc kwiecień następujące zaliczki: Będzin 1,200 rb., Zawiercie 2,280, Czeladź 600, Sarnów 300, Wojkowice Kościelne 300, Ząbkowice 600, Koziegłowy 90, Koziegłówki 90, Mijaczów 200, Rogoźnik 150, Strzyżowice 90, Targoszyce 40, Siewierz 360, Grodziec 480, Poraj 150 i Sączów 50 rb. Pozatem dodatkowo przyznano: dla nędzy wyjątkowej w Sarnowie i w przyłączonych doń Dębnikach 400 rb., oraz na ochronki: w Koziegłowach, Gniazdowie i Siewierzu po 100 rb. i w Rogoźniku 50 rb. Postanowiono zarazem wydać okólnik do wszystkich R. M. O. ażeby jaknajmniej pieniędzy wydawano na urządzenie ochronek, poprzestając na skromnem, a poświęcano główne fundusze na odżywianie dziatwy.

Przewodniczący oznajmił, że R.M.O. jest w posiadaniu 7,070 rb., przeznaczonych na pożyczki zwrotne dla rzemieślników. Z sumy tej uchwalono wyasygnować dla Będzina i Czeladzi po 500 rb., dla Zawiercia 300 rb. i dla Mijaczowa 100 rb. — z tem zastrzeżeniem, że Rady Miejscowe utworzą oddzielne „conta" dla tych sum, pieniądze będą uważane jedynie jako pożyczki do zwrotu R. P. O. i długi będą regulowane w ratach miesięcznych. Co się zaś tyczy podania R. M. O. w Sosnowcu o wyasygnowanie 4,000 rb. na pożyczki dla rzemieślników — w sprawie tej poweźmie ostateczną decyzję zarząd R. P. O. po uprzedniem otrzymaniu informacji od R. M. O.

Zatwierdzono potem następujących członków R.M.O.: w Będzinie p. Edwarda Ryppa i dr. Władysława Wierzbowskiego; w Poraju Emanuela Hełczyńskiego i Konstantego Piotrowskiego, włościanina z Jastrzębia; w Ząbkowicach p. Adama Piwowara i p. Romanowskiego, sołtysa; w Sarnowie p. Jana Ciemniaszka, sołtysa.

Wobec braku odzieży dla biednych postanowiono zwrócić się do członka Komitetu Poznańskiego, d rowej Niegolewskiej o wagon odzieży. Uchwalono również napisać do Komitetu w Vevey o dostarczenie dla Zagłębia wagonu mleka skondensowanego, który R.P.O. gotowa jest nabyć za gotówkę.

Przewodniczący podał do wiadomości, że w Sarnowie w ostatnich dniach wzmogła się szkarlatyna, ponieważ ciemni włościanie tamtejsi nie chcą wcale posyłać swych dzieci--ozdrowieńców do domu izolacyjnego, urządzonego staraniem RMO., nie chcą też oddawać chorych dzieci do szpitala, gdzie kuracja odbywa się bezpłatnie, i wogóle zatajają wypadki zasłabnięć na szkarlatynę. Nic dziwnego. że w takich warunkach wiele dzieci umarło, wiele zaś cierpi na następstwa szkarlatyny, jak: ropienie z ucha, zapalenie nerek etc. RMO. postanowiła raz jeszcze zwrócić się do dr. Walewskiego z Będzina, ażeby z miejscowym sołtysem postarał się wytłumaczyć włościanom szkodliwość ich postępowania.

Z kolei na porządek dzienny weszła sprawa zasiewów wiosennych. Ponieważ władze okupacyjne wydawać będą nasiona tylko magistratom i gminom po dostarczeniu przez nie szczegółowych wykazów, przeto kwestą tą R.P.O. w przyszłości zajmować się już nie będzie. Wszystkie więc Rady Miejscowe powinny się zwrócić do swoich gmin i magistratów, RPO. zaś poprze sprawę u władz okupacyjnych, starając się o przyspieszenie dostawy i obniżenie cen. Jęczmień iest już do nabycia po 20 rb. za centnar monetą rosyjską, oraz 3 marki osobno za worek. Postanowiono prosić władze okupacyjne o sprowadzenie większej ilości nawozu sztucznego na jesień.

Wreszcie omawiano szczegółowo sprawę „Wielkiej kwesty ogólno-krajowej". Kwesta owa, urządzana pod hasłem „Ratujcie dzieci", ma na celu zbieranie ofiar w całym kraju w dniach 21 — 28 maja r. b. Zebrane sumy pójdą na organizowanie domów położniczych, porad lekarskich, stacji sanitarnych, żłobków, szpitali dziecięcych, szkółek, ochron, instytucji „Kropli mleka" i t. p. W myśl regulaminu, R. P. O. powołała do życia „Komisję powiatową wielkiej kwesty ogólno - krajowej", składającą się z kilkunastu osób. Komisja powyższa wyłoni z siebie dwie podkomisje: odczytową i ofiar. Postanowiono jednocześnie, ażeby Rady Miejscowe w jaknajbliższym czasie zorganizowały „Komisje miejscowe" kwesty pod kierunkiem członka R. M. O.

Posiedzenie organizacyjne „Komisji powiatowej wielkiej kwesty ogólno-krajowej" odbędzie się we wtorek dnia 25 b. m. o godz. 4 po południu w lokalu przy ul. Fabrycznej Nr. 11. Na pierwsze wydatki wyasygnowano dla komisji 100 rb.

Pol.

Kartofle dla dużych miast.

Otrzymaliśmy następujący komunikat:

„Nadchodzący czas wielkanocny z jego licznemi świętami wywołuje specjalne trudności w sprawie zaopatrywania w kartofle dużych miast polskich i okręgu przemysłowego, do usunięcia których niezbędnem będzie współdziałanie wszystkich żywiołów krajowych.

Zaopatrywanie w kartofle miast w ostatnich czasach już i tak utrudnione było z powodu rozpoczęcia robót w polach, gdyż obywatele ziemscy nie są w stanie wobec silnie zredukowanego materjału pociągowego jednocześnie uprawiać pole i zajmować się dostawą kartofli. W celu zapobieżenia temu, by wskutek świąt przypadających na dni robocze, nie zmniejszył się jeszcze bardziej dowóz kartofli do wielkich miast, i by na czas świąt nie zabrakło dostatecznych rezerw, przedsięwzięto, jak się dowiadujemy, rozległe środki ze strony administracji, dzięki użyciu których przez odnośne miejsca dostateczny dowóz zdaje się być zapewnionym. Niezbędnem warunkiem jest, by rolnicy dowozili kartofle codziennie, za wyjątkiem trzech głównych dni świątecznych, i by w czasie przedświątecznym zaniechali uprawy roli w rozmiarach, niezbędnych w interesie dostatecznego zaopatrywania wielkich miast w artykuły żywnościowe. Tylko na wypadek, że obywatele ziemscy nie zechcą ponieść tej ofiary osobistej dla ogółu w ciągu krótkiego czasu przedświątecznego, zaopatrywanie wielkich miast będzie zagrożone, a rolnicy możliwie wystawią się na niebezpieczeństwo, że kartofle będą im zabrane pod przymusem i dostarczone do centrów spożywczych.

Wszystkie te trudności są skutkami wojny, która właśnie w okolicach Warszawy zniszczyła. dzięki walce pozycyjnej żniwa na olbrzymich obszarach i szczególnie przeszkodziła zbiorom kartofli, tak, że miasta Warszawa i Łódź nie mogą otrzymywać kartofli z tych pokojowych okręgów dostawy. Taktyka zbrodniczego podpalania, uprawiana przez Rosjan podczas ich cofania się w roku ubiegłym, zniszczyła również systematycznie zbiory w dużej części powiatów wschodnich względnie przeszkodziła za pomocą uprowadzania ludności zbiorom w czasie należytym. Dzięki i tej okoliczności zupełnie nie było możności w roku bieżącym prowiantować wielkie miasta z tych obszernych okręgów. Z tej przyczyny muszą powiaty zachodnie podjąć się dowozu i czynić wielkie usiłowania w interesie ogółu, by dostarczyć niezbędnych artykułów żywnościowych. Na szczęście są one do tego w stanie, gdyż mimo trwania wojny mogły bez przeszkód i regularnie uprawiać, jak podczas pokoju, pola i osiągnęły dzięki temu dobry urodzaj kartofli".

Zdnia na dzień.

Z Sosnowca.

Dn. 17/IV.

„Hyeny" w pogotowiu.

Orgja drożyźniana w zakresie wielu artykułów spożywczych, znów szaleje w okresie przedświątecznym. Niezbite fakty z przeżytych już chwil doby obecnej wskazują. że i teraz inne zgoła czynniki, niż naturalna drożyzna wytwarzają podobny stan rzeczy. Tó świadoma i planowa akcja istnych „hyen" ludzkich, uprawiających lichwę żywnościową. Cała ta banda łupiskórów i wyzyskiwaczy od wielu już tygodni gromadziła produkty nabywane po cenach normalnych z tą kalkulacją, aby w odpowiedniej chwili podwoić i potroić cenę sprzedażną, wiedząc z góry, że ograniczony obecnie dowóz zapewnia lichwie żywnościowej rodzaj monopolu.

Czy spożywcy maią się biernie poddać temu niecnemu wyzyskowi? Ktoś może powiedzieć, że pytanie nasze jest zbyteczne, ponieważ wyśrubowany w cenie towar nie znajdzie zbytu, reflektanci bowiem ograniczeni w środkach, uchylą się oczywiście od kupna. Lichwiarze żywnościowi zgoła inaczej rozumują. Kalkulacja ich opiera się na przeświadczeniu, że osoby nawet tylko względnie zasobne w grosiwo, nie odmówią sobie tego lub owego artykułu świątecznego, chociażby obecna cena stawiała go w rzędzie wprost zbytkowych smakołyków.

Wnioskują oni, że ten lub ów, będzie wyrzekał i urągał wyzyskowi, koniec końców przecie podda się lichwiarskiemu haraczowi.

Jest więc najbardziej wskazanem, aby planowa „ofensywa" spekulacyjnych „hyen" spotkała się z celową „defensywą" wyzyskiwanej publiczności. Polega zaś ona na powstrzymaniu się od zakupu takich artykułów, na które solidarnie działający lichwiarze żywnościowi naznaczyli bajecznie wysokie ceny. Przypuszczać należy, iż tylko jakieś wyjątkowo bezwstydne wyrzutki, stojące po za społeczeństwem, nie powstrzymają się od naigrawania się z nędzy rodaczej pod postacią zbytkowych stołów wielkanocnych. Ale i ci, którzy ograniają tak zw. „święcone" do najskromniejszych romiarów, powinni się powstrzymać od nabywania tych artykułów, których cena, może dostępna dla ich kieszeni, równa się jednak lichwirskiemu wyzyskowi.

Ponieważ więc „hyeny są w pogotowiu" nagromadziwszy towar świąteczny w dużej ilości, aby wypłoszyć sporo grosiwa od wyzyskiwanych tak niemiłosiernie spożywców — niechże ci ostatni, na zamiar obdzierania ze skóry zareagują rozsądną wstrzemięźliwością zakupów przedświątecznych, zarówno j a k o ś c i o w o, j a k i i l o ś c i o w o.

Jedyny to sposób, aby zapobiegać sztucznej drożyźnie i osadzić „hyeny" spekulacyjne z ich towarem.,. „na lodzie".

Sk.

Nabożeństwa w Wielkim Tygodniu.

Porządek nabożeństw w Wielkim Tygodniu w sosnowieckim kościele parafialnym jest następujący:

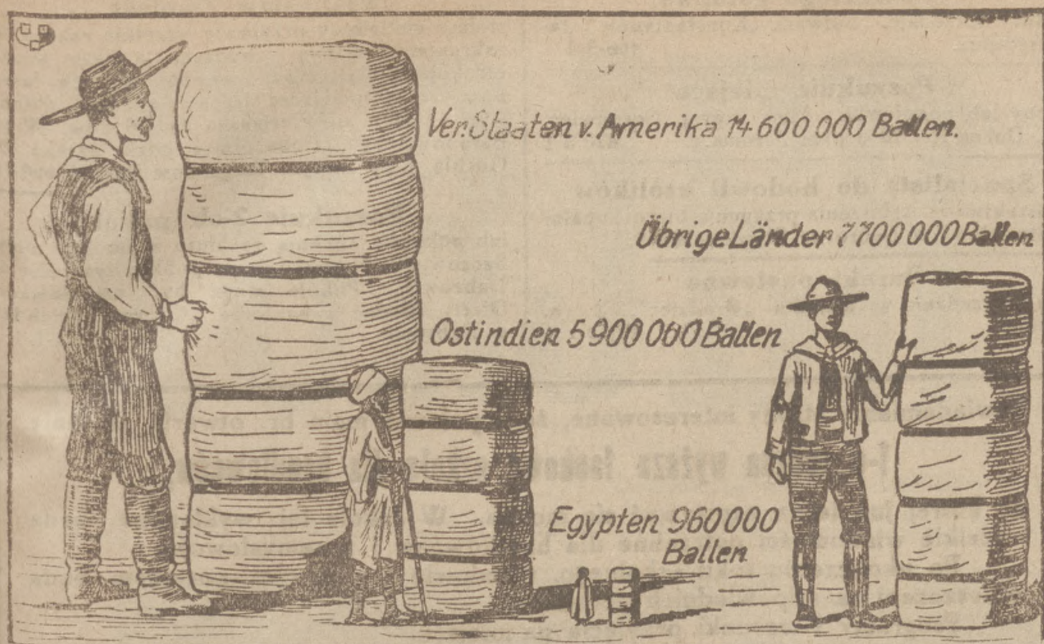
W środę, czwartek i piątek o godzinie 6-ej wieczorem „Ciemna jutrznia".

W Wielki Czwartek: o godzinie 9 uroczysta Msza św. i Komunia kapłanów i świeckich; następnie procesja do ciemnicy (w dolnym kościele) i złożenie tam Najświętszego Sakramentu.

W Wielki Piątek: o godzinie 9-ej procesja i adoracja Krzyża. Zaraz potem Msza św. zwana „Praesanctificatorum", następnie przeniesienie Najświętszego Sakramentu z ciemnicy do Grobu:

W Wielką Sobotę: o godzinie 7-ej rano święcenie ognia, paschału i wody do Chrztu św.; potem Msza święta. Święcenie pokarmów z rozporządzenia Biskupów dokonywane będzie tylko w kościele.

W Niedziele Świąteczną: o godz. w pół do 6-ej rano rezurekcja, procesja trzykrotna naokoło kościoła, Jutrznia i Msza św. Następne Msze św. i Suma, jak w każdą niedzielę.

Produkcja bawełny w różnych krajach.

— **Spóźniony marzec.** W nocy z soboty na niedzielę zaczął padać śnieg, który wkrótce pokrył pola. Wczoraj po południu rzęsisty deszcz zalał niżej położone ulice, a tuż za przejazdem katowickim woda dostała się do piwnic i suteryn.

— **List Biskupów** Wczoraj we wszystkich kościołach miejscowych odczytano z ambony „List Biskupów polskich do ludu polskiego". List ten znany już jest naszym czytelnikom z obszernego streszczeniu w „Kurjerze".

— **Zakończenie rekolekcji.** Wczoraj o godz. 8 rano w sosnowieckim kościele parafjalnym odbyło się zakończenie kilkudniowych rekolekcji. Uroczystą Wotywę odprawił ks. Witalis Grzeliński, który w czasie nabożeństwa udzielił licznym rekolektantom Komunii św. Po Mszy św. celebrans zaintonował „Te Deum" i pobłogosławił zebranych Najświętszym Sakramentem:

— **Zmiana kursu marek.** Wczoraj ogłoszono urzędowo, że od dnia 16 kwietnia r. b. obowiązuje następujący kurs pieniędzy: za 1 markę 57 kop., względnie za rubla 1,75 marki.

Według świeżo ogłoszonego i od dnia wczorajszego obowiązującego nowego kursu marek — tak się przedstawia tabelka zamiany rubli na marki i odwrotnie.

Ruble lub kopiejki	Marki lub fenigi	Marki lub fenigi	Ruble lub kcpiejki
1	1,75	1	0,57
2	3,50	2	1,14
3	5,25	3	1,71
4	7,00	4	2,28
5	8,75	5	2,85
6	10,50	6	3,42
7	12,25	7	3,99
8	14,00	8	4,56
9	15,75	9	5,13
10	17,50	10	5,70

— **Z Komitetu żywnościowego.** W ciągu Wielkiego Tygodnia sklepy spożywcze Komitetu będą czynne od 8 rano do 12 w południe i od 2 do 6 po południu. W Wielką Sobotę od 8 rano do 3 po południu bez przerwy obiadowej. Sklepy chlebowe od poniedziałku do piątku będą czynne normalnie, a w sobotę tylko do godz. 3 po południu. W czwartek, piątek i sobotę będzie sprzedawany chleb pszenny po funcie na osobę. W Święta Wielkanocne sklepy nie będą czynne, chleb jednakże będzie można nabywać w biurze Komitetu Iwangrodzka Nr. 11, oraz w piekarni Komitetowej ul. Wielka Nr. 6.

— **Sprawozdanie z koncertu** Towarzystwa Miłośników Sztuki Polskiej, który odbył się w dniu 1 marca r. b. przedstawia się, jak następuje: Ze sprzedaży biletów osiągnięto 343 rubli 20 kop., za programy 33 rb. 85 kop. Razem przychód wyniósł 377 rb. 5 kop. Ponieważ wydano na urządzenie koncertu 177 rb. 5 kop. Czysty zysk wynosi 200 rb. Sumę tę przeznaczono na cele dobroczynne.

— **Teatr „Zacisze"** wystawił wczoraj z dużem powodzeniem wesoły wodewil A. Żółkowskiego p. t. „Bankructwo partacza". W głównej roli grała dobrze p. Lewicka. Wykonanie całości cechowała wielka staranność reżysera p. Rutkowskiego.

— **Transport bydła.** Wczoraj nadszedł większy transport bydła z Wieluńskiego. Jest to ostatni transport przedświąteczny.

— **Banderola od drożdży.** W „Gazecie Urzędowej" było w swoim czasie ogłoszone rozporządzenie, ażeby handlującym drożdżami wykupili wprowadzone świeżo banderole na paczki funtowe drożdży, w cenie 60 fen. Wielu jednakże kupców, czy to wskutek nieświadomości, czy też chcąc uchylić się od opłaty, sprowadzało drożdże hurtowo z zagranicy, nie wykupując w biurze powiatu owych banderoli. Władze jednakże z frachtów kolejowych doszły, ile kto sprowadził na sprzedaż drożdży i handlujących tym artykułem, którzy nie wykupili banderoli, skazały na poważne kary.

— **Choroby zakaźne.** Od dnia 2 do 8 kwietnia zameldowano urzędowo w powiecie Będzińskim (okupacja niemiecka) następujące wypadki chorób zaraźliwych: tyfus plamisty: w Zawierciu 2 wypadki; tyfus brzuszny: w Sosnowcu 1; bisgunka: w Sosnowcu 1; szkarlatyna: w Sosnowcu 3; w Zawierciu, Czeladzi, Ożarowicach i Łagiszy po 1 wypadku; dyfteryt: w Sosnowcu 1.

Zebranie u Techników.

Wczoraj w lokalu I Tow. pożyczkowo-oszczędnościowego przy ul. Fabrycznej Nr. 11 odbyło się zebranie dyskusyjne członków Stowarzyszenia techników w Zagłębiu Dąbrowskiem".

Posiedzenie zagaił dyr. Gajczak, udzielając głosu dr. Łaszczyńskiemu, który w zastępstwie autora p. Benniego wygłosił odczyt „O administracji przemysłowej".

Referat, w rzeczowy i jędrny sposób przedstawiający różne poglądy na administrację pracy, wywołał ożywione rozprawy, w których wzięli udział pp.: Rudowski, Telakowski, Gajczak, Stratilate, Siwczyński i wielu innych.

W końcu na wniosek autora, p. Benniego, zebrani jednomyślnie uchwalili utworzyć przy Stowarzyszeniu Techników specjalne „Koło", którego zadaniem będzie uprzystępnienie szerszemu ogółowi nauki o administracji pracy, oraz zebranie możliwie szczegółowych danych, jakie wyniki osiągnęła owa nauka w Ameryce i innych krajach.

m. r.

Egzaminy dojrzałości.

Dowiadujemy się. że w bieżącym roku szkolnym egzaminy dojrzałości odbywać się mają w szkołach przed komisjami egzaminacyjnemi, złożonemi w części z nauczycieli szkół innych. Wyniki egzaminów piśmiennych uważane będą za dokumenty, które w poszczególnych przypadkach pozwolą nawet na uwolnienie abiturjenta od niektórych egzaminów ustnych.

Egzaminy ustne odbywać się będą przed całą komisją w ciągu trzech dni po sobie następujących, w celu stwierdzenia dojrzałości umysłowej ucznia, a nie sumy faktów, jakie zapamiętać zdołał.

Obwieszczenia urzędowe.

Upraszam o wyśledzenie i ujęcie Jana Woszki ze Strzemieszyc, urodzonego w r. 1893, z powodu popełnionej kradzieży z włamaniem, jak również o wyśledzenie handlarza Szulima Bidermana, w wieku około 30 lat. Doniesienia do 27 114/16 r.

Prokurator
podp. **von Frankenberg.**

Będzin, 10 kwietnia 1916 r.

—

W dniu 22 marca 1916 r. skradziono w Będzinie oprócz innych przedmiotów białą bluzkę damską i złotą bransoletkę składającą się z owalnej gładkiej obrączki z założonemi końcami i cienkim łańcuszkiem.

Upraszam o doniesienie do 27 427/16 jeżeli by komukolwiek wpadł w oczy jeden z wymienionych przedmiotów.

Prokurator
przy Cesarskim Sądzie Okręgowym
podp. **Henciński.**

Będzin, 1-go kwietnia 1916 roku.

Z Będzina.

+ **Nowy sędzia.** Poseł do sejmu pruskiego, adw. dr. Zygmunt Seyda, mianowany został sędzią pokoju w Będzinie.

+ **Straż ogniowa ochotnicza** rozpoczęła „sezon" letni od uroczystego nabożeństwa, które odprawione zostało wczoraj o godzinie 9 rano w kościele parafjalnym. Po południu odbyła się próba straży. Od dnia 30 b. m. próby odbywać się będą periodycznie co dwa tygodnie w niedzielę. W pierwszy dzień Wielkiej Nocy w remizie straży odbędzie się skromne „święcone".

+ **Z Czeladzi.** Drugim burmistrzem m. Czeladzi mianowany został lekarz sanitarny dr. Zygmunt Kotarski.

+ K r a d z i e ż e, Zamieszkałemu na Warpiu w domy Trennera p. Marusieńskiemu, kasjerowi Tow. pożyczkowo oszczędnościowego skradziono z mieszkania złoty zegarek damski z dewizką i portmonetkę z kilku rublami.

Kradzieże kur w Będzinie oraz na przedmieściach: Warpie, Małobądz i Gzichów są na porządku dziennym.

Z Dąbrowy.

+ **Czytelnia.** Przy „Kursach naukowych dla dorosłych" (lokal nowej szkoły T-stwa Franko-Ruskiego obok kościoła) wczoraj została otwarta czytelnia bezpłatna dzienników i czasopism, Lokal otwarty jest stale w dni powszednie od godz. 5 i pół do 6 i pół wieczorem i w niedzielę o godz. 3 do 5 po południu.

Z różnych stron.

□ **Kapituła o swoją własność.** Kapituła metropolitalna w Warszawie zwróciła się do władz odnośnych, aby, niezależnie od zwróconych jej trzech domów na Kanonii Nr. 10, 16 i 18, przekazano jej również domy Nr. 6 na Kanonii i Nr. 6 na ul. Jezuickiej, stanowiące własność kapituły.

□ **Nagroda im. Orzeszkowej.** Na posiedzeniu połączonych Zarządów Kasy literackiej oraz Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich przyznano po raz pierwszy nagrodę imienia Orzeszkowej. Nagrodę tę wynoszącą rb. 2,375, otrzymał p. Wacław Sirko-Sieroszewski za całą działalność literacką.

□ **Ordynacja wyborcza.** Na onegdajszem posiedzeniu Komitetu Obywatelskiego w Warszawie przedyskutowano ogólne zasady, na których ma być oparty projekt ordynacji wyborczej do przyszłej Rody miejskiej. Między innymi najważniejszy artykuł, określający czynne prawo wyborcze dla mężczyzn, uchwalony został w brzmieniu następującem: „Z prawa wyburczego korzysta każdy mężczyzna, liczący nie mniej, niż 25 lat wieku, zamieszkały w Warszawie przynajmniej od lat 2. jeśli umie czytać i pisać po polsku a nadto albo zajmuje mieszkanie na własne imię, albo ukończył szkołę średnią".

□ **Dawne stemple i pieczęcie.** Władze niemieckie zwróciły się do zarządu m. Warszawy jak również i miat prowincjonalnych o przysłanie im stempli i pieczęci, używanych przez dawne urzędy polskie i rosyjskie.

□ **Broń dla milicji.** Naczelnik milicji w Warszawie, wystąpił do Zarządu Miasta o przyznanie kredytu w wysokości 13,055 rb. na broń dla milicji. Zakupione będą 1,525 szabli policyjnych zwykłych po 10 mrk. i 70 szabli dla szarż wyższych po 24 marki. Szable będą wykonane w zakładach w Solingen według rysunku, zaprojektowanego przez dyrektora Muzeum miejskiego, Bronisława Gembarzewskiego.

□ **Bank ziemiański.** W Warszawie uzyskał już zatwierdzenie władz Bank ziemiański i w tych dniach odbędzie się zebranie organizacyjne w Towarzystwie Kredytowem Ziemskiem. Główne zadanie Banku polega na dostarczaniu rolnikom Królestwa Polskiego kredytu, przedewszystkiem zaś kredytu na podźwignięcie ich gospodarstw, zniszczonych wskutek wojny.

□ **Referent ogrodniczy.** Przy sekcji plantacyjnej zarządu miejskiego w Warszawie, będzie ustanowiona posada referenta, z pensją 1,800 rb. rocznie. Na posadę ogłoszony zostanie konkurs, a posadę może zająć ogrodnik z wykształceniem fachowem.

□ **Cena masła.** Wostatnich dniach znacznie staniało w Warszawie masło. Za najlepszy gatunek płaci się 1 rb. 70 kop. funt.

□ **Potrzeba lekarzy w Królestwie Polskiem.** „Berliner Tageblatt" donosi: „Wydział medycylnaly w Warszawie pośredniczy w umieszczaniu lekarzy w wiejskich obwodach Królestwa. Niemiecka administracja zamierza lekarzom, którzy chcieliby osiedlić się w 64 miejscowościach, gdzie koniecznie lekarzy potrzeba, obok wolnego mieszkania oraz innych ułatwień, przeznaczyć 200 marek miesięcznie dodatku".

□ **Z Ostrowca.** Austrjacka Komenda obwodowa w sąsiednim Wierzbniku zamieściła w ostatnim numerze „Dziennika rozporządzeń" p. t. „Nieprzyjazne zachowanie się ludności" — komunikat następujący: „Ponieważ, mimo wszystkich dotychczasowych pouczeń i mimo całej życzliwości obecnego rządu dla ludności, zdarza się ciągle, że poszczególne jednostki z pośród ludności miejscowej dopuszczają się zaczepki, a nawet niebezpiecznych napadów na osoby wojskowe, na patrole i warty wojskowe, przeto c. i k. komenda obwodowa w Wierzbniku zwraca uwagę, że w przyszłości w każdym wypadku zaczepki lub napadu, dokonanych na osobę wojskową, na całą gminę, w której się taki wypadek zdarzy, gdzie zatem pobyt takiego złoczyńcy będzie cierpiany, zostanie nałożona bardzo znaczna kontrybucja pieniężna".

□ **Uwolnienie lekarzy polskich.** Centralny komitet ratunkowy dla Królestwa Polskiego z siedzibą w Lublinie odniósł się swego czasu do Zarządu Gubernialnego z prośbą o uwolnienie lekarzy Królestwa Polskiego z austrjackiego obozu jeńców. Doktorzy ci w obecnym czasie epidemii mogliby oddać społeczeństwu nieocenione usługi. Memorjał powyższy został przychylnie przyjęty. Obecnie Komitet Centralny zwrócił się do poszczególnych Towarzystw lekarskich o szczegółowe dane, dotyczące lekarzy polskich, którzy wzięci zostali do wojska rosyjskiego i mogą się znajdować w niewoli. Piotrkowskie Towarzystwo lekarskie podało w odpowiedzi nazwiska trzech takich lekarzy, a mianowicie: Jana Truszkowskiego, Klemensa Bojakowskiego z Sulejowa i Zygm. Podziemskiego ze Szczercowa.

□ **Ofiara Ojca św.** Papież za pośrednictwem nuncjusza Apostolskiego Fruehwirtha w Monachium, przesłał Arcybiskupowi gnieźnieńsko-poznańskiemu dar 10 tysięcy lirów dla biednych na Litwie.

□ **Poseł Lempicki u ks. Liechtensteina.** Poseł Łempicki, bawiący w Wiedniu, złożył wizytę marszałkowi Niższej Austrji, ks. Liechtensteinowi i odbył z nim dłuższą konferencję w sprawie polskiej.

□ **Odmowa wizowania paszportów.** Do Wiednia donoszą z Bukaresztu, iż tamtejsze poselstwo rosyjskie odmawia wizowania paszportów kupcom, udającym się w sprawach handlowych do Rosji.

□ **Aresztowanie Hovorki.** Z Pragi piszą do „Kurjera Lwowskiego": „Niemałą sensacją dla praskich Polaków było zarządzone w marcu aresztowanie p. Franciszka Hovorki, znanego od lat działacza na polu zbliżenia czesko-polskiego. Powód aresztowania jest natury politycznej. P. Hovorka przewieziony został do więzienia w Wiedniu, gdzie przebywa już wielu polityków czeskich".

□ **Czas letni we Francji.** Jak donosi agencja Havasa, rząd francuski postanowił tak samo, jak niemiecka rada związkowa, zaprowadzić we Francji nowy czas letni przez przesunięcie skazówek na zegarach o godzinę naprzód, aby w ten sposób przedłużyć pracę przy swietle dziennem i zaoszczędzić na świetle sztucznem.

□ **Czas letni w Holandji.** Z Hagi donoszą: „Minister spraw wewnętrznych zapowiedział w drugiej Izbie projekt prawa, według którego zegary podczas lata posunięte zostaną o godzinę naprzód.

DOKOŁA WOJNY.

× **Przeciwko Niemcom.** Donoszą do Sztokholmu, iż rząd rosyjski wydał następujące rozporządzenie: „Byli poddani państwa niemieckiego, którzy od 1880 r. przyjęli obywatelstwo fińskie nie mają prawa ani zajmowania urzędów, ani też posiadania udziałów w towarzystwach akcyjnych i stowarzyszeniach uprawnionych do posiadania lub nabywania gruntów po wsiach. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 kwietnia r. b.".

× **Humanitarny projekt.** „Frankf. Zeitung" donosi z Paryża: „Król Alfons XIII zwrócił się telegraficznie do głów wszystkich państw wojujących z prośbą o zbadanie, czy nie dałoby się zawrzeć układu, mocą którego ambulanse wojskowe i członkowie Czerwonego Krzyża mogliby zabrać w odpowiedniej chwili pozostałych na pobojowisku rannych. Wszystkie państwa okazały skłonność do zbadania propozycji".

× **Zatopione statki.** W marcu 1916 niemieckie łodzie podwodne zatopiły 80 statków nieprzyjacielskich o 207 tys. ton pojemności.

× **Feministki w Anglii.** „Daily Chronicle" donosi, że Sylwia Pankhurst, która do tego czasu uprawiała gorącą agitację wśród feministek na rzecz wojny, zmieniła nagle front i zaczęła urządzać wiece, na których wypowiada się przeciwko obowiązkowej służbie wojskowej w Anglii. Pankhurstowa zamierzała urządzić mityng na Trafalgar square, tymczasem tłumy manifestantów zajęły wobec niej tak groźne stanowisko, że Pankhurstowa musiała zrezygnować z przemówienia.

× **Odmowa Grecji.** Doniesienie z Aten specjalnego korespondenta Biura Wolffa: „Rząd grecki odmówił stanowczo żądaniom koalicji, w sprawie oddania do jej dyspozycji linii kolejowej Patras—Ateny—Larisca, by w ten sposób z Patrasu mogła przewozić koleją do Salonik wojska serbskie, przebywające na Korfu. Słychać, iż tutejsze koła rządzące będą wszelkiemi środkami zwalczały dopięcie przez czwórporozumienie zamierzenia, które równowałoby się zupełnej okupacji wojskowej terytorjum greckiego.

× **Blokada na morzu.** Z Kopenhagi donoszą, iż trzy okręty szwedzkie naładowane towarem, przeznaczonym do Niemiec, zostały przytrzymane w pobliżu Haumesand (Norwegia) przez okręty angielskie. Ładunek towarów przedstawia wartość półtora miliona franków.

Projekt uprawy ogrodu warzywnego.

Nazwa	Kiedy się sieje	Gdzie się sieje	Ilość nasienia na □ m.	Kiedy się rozsadza	Rodzaj ziemi i wynawożenia	W jakiem oddaleniu	Czas zbioru	Które gatunki są najlepsze
Wczesne gatunki kapusty Późna biała „ czerwona „ kędzierzawa „ różana Wczesna Rabi Późna kalarepa Kalafior wczesny „ późny Jarmuż	1—5 marca 1—5 kwietnia 25—30 kwietnia i późn. 1—5 maja 1—5 marca w jesieni albo w lutym 25—30 kwietnia od maja do czerwca	inspekta zagony „ „ inspekta „ zagony	3 gramy „ „ „ „ „ „	15—20 kwietnia 20—25 maja „ Czerwiec „ 10—15 kwietnia czerwiec lipiec 1—4 kwietnia czerwiec czerwiec lipiec	dobra świeża nizina „ „ „ „ grunt przepuszczalny ziemia ogrodowa „ każdy, nawet w cieniu	40 cm. 55 „ 50 „ 45 „ 60 „ 18 „ 35 „ 60 „ 1—2 m. 40 cm.	lipiec listopad „ „ grudzień i styczeń od czerwca lipiec „ sierpień i styczeń listopad—marzec	erfurcki amager holenderski czerwony vertus paryski dworski niebieski olbrzym karzeł frankfurcki nizko kędzierzawy
Kalarepa Jarzyna Marchew Buraki Selery Rzodkiew Rzodkiewka Żywokost	15—20 maja 1—5 sierpnia marzec i czerwiec 15—20 kwietnia w początku marca 15 kwietnia do czerwca od połowy marca co trzy tygodnie 1—10 marca	grządki otwarte pole zagony „ inspekta zagony „ „	3 gramy 1 „ 1 „ 1 „ 1 „ 1½ „ 2½ „ 1½ „	20—25 kwietnia nierozsadza się „ nie potrzeba 5—10 maja nie potrzeba „ „	stała, dawno wynawożona wolne położenie bez nawozu dobra ciepła ziemia „ „ „ zwięzła ziemia łagodna niewywożona głęboki spód ciepła ziemia	35 cm szeroki rzut rządki 15 cm. „ 25 cm. „ 40 „ „ 8—20 „ szeroki rzut rządki 30 cm.	październik—listopad listopad czerwiec—listopad od października od września od czerwca od maja październik—kwiecień	żółtoszmalcowaty teltowerski holenderski Nantes erfurcki czarno-czerwony hambg. targ. piwo monachijskie expr. würzburgska roślina ruskie olbrzymy
Sałata Rzymska sałata Endywia Jaskier Cykorja Rzerzucha	Styczeń—marzec, marzec—wrzesień. 1—5 maja 25—30 czerwca 1—10 września maj 15—20 marca	rządki zagony rządki „ szeroki rzut zagony „	2 gramy ¼ „ 1 „ 1 „ 1½ „ ½ „ 2½ „	od 14 kwietnia do jesieni 5—10 lipca w końcu lipca nie potrzeba	ziemia ogrodowa wynawożona najlepsza ziemia ogrodowa każda ziemia dobra ziemia, spód głęboki dobra ciepła ziemia	10—30 cm. 35 cm, 40 cm. szeroki rzut 20 cm. w rzęd. jako lamówka	od maja do jesieni lipiec—sierpień październik—grudzień październik—kwiecień wykopuje się w październiku aby prędzej rósł koniec kwietnia	król majowy, ulubieniec Rudolfa głowa lodowata domy saskie eskatiel holenderski brukselski liściaste pełne
Szpinak Nowoz. szpinak Szczaw	Od marca do maja od sierpnia do paźdz. w początku marca 20—25 marca	wolne pole inspekta zagony	8 gramów poszczególnie 1 gram	nie rozsadza się początek maja nie rozsadza się	każda ziemia	szeroki rzut 40 cm. rządki 25 cm.	październik czerwiec maj—październik maj	duży szerokoliściasty
Cebula Czosnek Szalotka Perłowa cebula Szczypiorek	1—5 marca „ „ „ rozsadza się cebulki	wolne pole inspekta — — —	2 gramy 6 „ około 100 gramów	nie potrzeba 1—5 maja 1—10 kwietnia sierpień 15—20 kwietnia	dobrze dawno wynawożona w 15 cm. głębokich rowkach dobra ziemia	rządki 20 cm. 15×30 cm. 15 cm. 12 cm. 15 cm	sierpień od sierpnia począwszy czerwiec lipiec całe lato	cytawskie olbrzymy bułgarskie — — —
Ogórki Dynie	10—15 maja 1—5 maja	zagony pojedyńczo w rogach ogrodu	1 gram 5 ziarn	— —	łagodny ciepły spód ziemia kompostowa	rządki 1.50 m. w rządkach 15 cm. każda rozsada 1—2m.	lipiec—wrzesień	średniej długości Unikum, olbrzymy melony
Groch Szabel krzakowy „ tyczkowy „ pękający	od marca do maja od kwietnia do sierpnia 10—15 maja 1—5 marca	wolne pole zagony „ poszcz. rządki	20 gramów 15 „ 10 „ 25 „	nie potrzeba	niełtusta wynawożona ziemia każda ziemia ogrodowa dobrze wynawożona łagodny spód	rządki 60—80 cm, w rządkach 5 cm. gromadki 5 ziarn 30—40 cm. na każdą tyczkę 60cm. w kwadracie 20 cm	maj—lipiec lipiec—październik sierpień—wrzesień lipiec	Saxa, chwała Kasslu telefon Cesarz Wilhelm olbrzymy Juli, Korbfüller Windsor, duży biały
Selery Oset (kardy) Ćwikła boćwina	w końcu marca 1—5 maja 15—20 kwietnia	inspekta zagony „	½ grama — 1 gram	w końcu maja — nie potrzeba	dobrze wynawożony mocny, wilgotny grunt najlepsza ogrodowa „ „	w dołki 20 cm. głęb. z 30 cm. odstępem 1—1½ m. 30—50 cm.	od września blechuje się od września	White Plume Tvurs Silbermangold
Estragon Majeran Cząbr ogrodowy Koper Pietruszka Dynia, macierzanka Pomidory	nie sieje się 1—5 kwietnia „ „ kwiecień, maj 1—5 marca 1—5 kwietnia w początku marca	— inspekta zagony „ „ inspekta inspekta szkółka	— 1 gram ¼ „ ¼ „ 1 „ ¼ „	na wiosnę 15—20 maja niepotrzeba „ „ „ 25 maja	bez nawozu ciepły kruchy spód „ „ „ każdy dawno wynaw. ziemia ogrodowa słoneczne miejsce wynaw. ciepła słoneczna ziemia	1 m. rządki 20 cm. w rządkach 15 cm. 1 □ m. ¼ gr. 1 □ m = 1 gr. na rządkę 1 m. ¼ gr 15 cm. rządki 1m. w rz. 60cm	przez cały rok sierpień i wrzesień do rozkwitu — młode rośl. od maja pocz. od maja „ począwszy od końca lipca	podzielone rośliny krótkie, grube, cukrowe Carliana lotaryngskie
Rhabarba Karczochy	— luty	— inspekta	— —	marzec maj	dobrze wynawożona świeża dobra ziemia głęboka najlepsza ziemia	1,20 m. 1 m. — 1,20 m.	w drugim roku kwiecień—czerwiec wrzesień	udoskonalony Victoria Laon

Redaktor odpowiedzialny KONSTANTY KASZYNSKI. Wydawca ANTONI MAZURKIEWICZ Drukarnia „KURJERA ZAGŁĘBIA" Iwanogrodzka Nr. 7.

Za pozwoleniem cenzury niemieckiej w Sosnowcu.